

Comisiwn y Cynulliad Assembly Commission

NAFWC 2011 (Papur 3 Rhan 1)
Strategaeth cyllideb ddrafft y Comisiwn

Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru
National
Assembly for
Wales

Dyddiad: 14 Gorffennaf 2011
Amser: 12:00-14:00
Lleoliad: Ystafell Gynadledda 4B
Enw a rhif cyswllt yr awdur: Claire Clancy, estyniad 8233

Strategaeth cyllideb ddrafft y Comisiwn

1.0 Diben a chrynodeb o'r prif faterion

- 1.1. Yn y cyfarfod ar 29 Mehefin, dechreuodd y Comisiynwyr ystyried eu strategaeth cyllideb ar gyfer 2011-16. Gofynnodd y Comisiynwyr am bapur wedi'i seilio ar weithgaredd er mwyn deall yn well beth a ellid ei gyflawni gyda rhagor o adnoddau.
- 1.2. Mae'r papur hwn yn rhoi trosolwg o ddwy sefyllfa bosibl:
 - (i) Canlyniadau parhau â'r strategaeth cyllideb flaenorol (Atodiad 1)
 - (ii) Gwelliannau y byddai modd eu gwneud pe byddai gennym gyllideb fwy (Atodiad 2).

2.0 Argymhellion

- 2.1. Gofynnir i'r Comisiwn nodi'r cyfeiriad ar gyfer y llwybr cyffredinol y mae am ei ddilyn o ran y gyllideb a lefel y cydbwysedd y mae'n ei ffafrio rhwng gwelliannau/twf a chost. Yna gwneir gwaith manwl dros yr haf a'i gyflwyno i'r Comisiwn ar gyfer ei ystyried ym mis Medi.

3.0 Goblygiadau ariannol

- 3.1. I aros yn ein hunfan yn unig, byddwn angen ein cyllideb bresennol, a chostau ychwanegol anochel o £1.8m.
- 3.2. Byddai twf yn arwain at gostau ychwanegol, y byddai angen eu hariannu drwy adnoddau ychwanegol neu arbedion (trwy wneud pethau'n fwy effeithlon a/neu leihau gwariant mewn rhai meysydd)

Strategaeth cyllideb ddrafft y Comisiwn

3.3. Y goblygiadau ariannol ar gyfer y rhestr gyflawn o welliannau a nodwyd yn Atodiad 2, a fyddai'n cael eu cyflwyno'n gynyddrannol dros y tair neu bedair blynedd nesaf, fyddai:

- ar gyfer 2012-13, cynnydd yn y gyllideb o £2.8m (8.8 y cant) ar y gyllideb bresennol ar gyfer gwasanaethau'r Cynulliad.
- hyd at £1m bob blwyddyn a fyddai'n golygu y byddai'r gyllideb ar gyfer 2014-15 hyd at £5m yn uwch na'r flwyddyn bresennol.
- o fewn y berthynas 0.2 y cant arfaethedig â Bloc Cymru.

3.4. Byddai'r Comisiwn yn adolygu'r strategaeth cyllideb fel rhan o broses pennu'r gyllideb flynyddol

6 Gorffennaf 2011

Y sefyllfa gyffredinol os byddwn yn parhau â'r strategaeth cyllideb flaenorol

1. Mae'r strategaeth a nodwyd yn 2010 yn gwneud cyllideb y Comisiwn am wasanaethau'r Cynulliad yn gydnaws â newidiadau canrannol ym mloc Cymru. Byddai cadw'r strategaeth hon yn golygu ein bod yn cael yr un swm o arian am y ddwy flynedd nesaf yn fras. Rydym, serch hynny'n wynebu'r codiadau anochel a ganlyn yn ein costau:
 - effaith chwyddiant ar feysydd gwariant mawr (er enghraifft, cyfleustodau a gwasanaethau mawr wedi'u contractio): a amcangyfrifir sy'n £0.2m / 0.5 y cant;
 - taliadau cynyddrannol cyflogau staff dan gontract: £0.5m / 1.6 y cant; a
 - codiadau anochel mewn costau sefydlog neu gostau contractio (er enghraifft, rhent Tŷ Hywel a dibrisiant asedau sefydlog): £1.1m / 3.6 y cant.
2. Byddai rhagor o godiadau anochel ar gyfer costau cynyddrannol ac effaith chwyddiant yn dilyn dros y blynyddoedd nesaf, ynghyd ag unrhyw wariant newydd a fyddai'n ofynnol ar gyfer prosiectau buddsoddi neu i adnewyddu contractau. Nid oes darpariaeth ar gyfer ariannu codiad cyflog i staff y Cynulliad pan fydd y trefniadau presennol yn dod i ben ym mis Mawrth 2012.
3. Byddai'n rhaid i ni ddod o hyd i ffyrdd o dalu am y prinder arian cyffredinol bob blwyddyn. Byddai'n rhaid gwneud hyn drwy ail-ddyrannu adnoddau presennol. Yr opsiynau fyddai:
 - lleihau staff y Cynulliad ymhellach drwy gynllun diswyddo gwirfoddol neu drwy beidio â llenwi swyddi pan ddônt yn wag;
 - gostwng safonau contractau neu safonau'r gwasanaethau a gaiff eu contractio;
 - lleihau meysydd gwariant dewisol a meysydd gwariant lle y gallwn reoli galw ;
 - adolygu natur darparu gwasanaethau (ystyried a ddylid contractio mwy o wasanaethau allan er mwyn arbed arian) er mwyn adnabod unrhyw bosibiliadau ar gyfer gwneud arbedion;

- darparu prosiectau buddsoddi-i-arbed er mwyn cyflawni arbedion tymor hirach (er y byddai angen rhagor o arian ychwanegol cychwynnol arnom); a
 - cynyddu incwm drwy ddull gweithredu mwy masnachol (o anghenraid o fewn y fframwaith cyfreithiol a heb fygwth busnes y Cynulliad).
4. Byddai cyfrifoldebau statudol y Comisiwn yn parhau i gael eu cyflawni – byddai busnes ffurfiol y Cynulliad yn digwydd: byddai pwyllgorau a'r Cyfarfod Llawn yn cyfarfod, byddai deddfu, byddai'r broses o bennu cyllidebau'n digwydd. Byddai swm ac ansawdd y cymorth a fyddai'n cael ei ddarparu i Aelodau'n gostwng, fodd bynnag, a byddai ein dyheadau sy'n batrwm i'w gopio gan eraill, yn dioddef. Mae'r pwyllgorau yn un enghraifft. Ar hyn o bryd, mae gan bob pwyllgor hawl i gael clerch a thîm cysylltiedig, sydd wedi'i neilltuo fel arfer i un neu ddau bwyllgor. Mae hyn eisoes yn adnodd sydd ar lefel is na'r hyn a ddarperir yn Senedd yr Alban (lle mae gan bob pwyllgor ei dîm ei hun, ac mae pob un ohonynt yn gymaint o faint, os nad yn fwy nag un o'n timau aml-bwyllgorau ni) neu San Steffan (lle y bydd tîm wedi'i neilltuo o oddeutu chwech o staff yn cefnogi Pwyllgor Dethol, sydd ar lefel cyfatebol neu uwch na'r lefelau yma). Dros y pedair blynedd nesaf, effaith y gostyngiadau mewn termau real a ragwelir yn y strategaeth cyllideb bresennol yw y byddai'r adnoddau hyn yn cael eu taenu'n deneuach rhwng pwyllgorau.
5. Mae'n debygol mai'r canlyniadau eraill o ran Busnes y Cynulliad fydd:
- llai o gymorth ar gael i Aelodau a phwyllgorau sy'n cyfyngu ar faint o waith craffu deddfwriaethol a chraffu ar bolisi y byddai modd ei wneud ar unrhyw adeg ac ar ansawdd y cymorth a roddir i'r gwaith hwnnw ;
 - amseroedd ymateb arafach a ffocws ar sicrhau anghenion hanfodol rhesymegol pwyllgorau – manau cyfarfod, trefniadau ar gyfer tystion, gofynion cyfreithiol a gofynion o ran y Rheolau Sefydlog – yn hytrach na chyngor gradd uwch a gwaith dadansoddi neu waith rhagweithiol;
 - ni fyddai gwybodaeth a chefnogaeth ymchwil ar gael ym mhob maes y darperir gwybodaeth amdanynt ar hyn o bryd; a
 - byddai'r wybodaeth a'r cyngor a ddarperir gan glercod a staff ymchwil yn llai arbenigol. Er mwyn ateb gofynion gwasgfa gyllidebol yn y flwyddyn bresennol, er enghraifft, mae'r gwasanaeth ymchwil eisoes wedi lleihau niferoedd eu staff ac wedi llenwi swyddi gwag 'arbenigol' yn fewnol â staff sydd â set sgiliau mwy cyffredinol yn hytrach na

recriwtio arbenigwyr mewn meysydd penodol. Byddai'n rhaid i'r arfer hwn barhau.

6. Y canlyniadau tebygol o ran cymorth i'r Cynulliad mewn meysydd eraill fydd:

- profiad llai safonol i rai sy'n ymweld ag ystad y Cynulliad gyda thoriadau yn y gwasanaethau glanhau; cynnal a chadw; gwasanaethau i ymwelwyr a'r rhaglen addysg;
- ymestyn targedau talu anfonebau er mwyn hwyluso amseroedd talu hirach oherwydd bod llai o staff i'w prosesu;
- llai o weithgarwch cyflogwr enghreifftiol er mwyn rhoi blaenoriaeth i weithgaredd gweithredol yn lle mentrau ychwanegu gwerth; a
- llai o waith allgymorth a chyfathrebu er mwyn ymdopi â nifer llai o staff; arbedion cost drwy ddileu bws y Cynulliad.

Gwelliannau y byddai modd eu hystyried gyda rhagor o arian

1. Ni fydd pob gweithgaredd ychwanegol yn rhai dewisol. Mae cydberthynas uniongyrchol rhwng rhai gwasanaethau a ddarperir gan y Comisiwn a niferoedd a hyd Cyfarfodydd Llawn a phwyllgorau. Ymhlith y gwasanaethau hyn mae cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg, cofnod y trafodion, cymorth TGCh pwrpasol yn y Cyfarfod Llawn gan dîm TGCh y Comisiwn ei hun a chan gontractwyr allanol, diogelwch, ymdrin ag ymwelwyr a chofnodi /darlledu. Hefyd bydd sefyllfa gyfansoddiadol newydd y Cynulliad a disgwyliad yr Aelodau'n creu mwy o alw am gymorth gan staff y Comisiwn o'i gymharu â Chynulliadau blaenorol. Mae staff y Swyddfa Gyflwyno yn nodi cynnydd yn eu gweithgaredd am fod gennym dair gwrthblaid erbyn hyn a'r llywodraeth heb fod â mwyafrif cyffredinol. Mae aangen digon o adnoddau arnom i fod yn hyderus ein bod diwallu'r gofynion cynyddol hyn.
2. Gellid osgoi toriadau sy'n deillio o bwysau cost yn unig (fel y nodir yn Atodiad 1) a chynnal lefelau gwasanaethau. Byddwn yn chwilio'n gyson am economi ac effeithiolrwydd yn y modd y byddwn yn darparu gweithgareddau fel rhan o'r ymdrech i sicrhau effeithiolrwydd cyffredinol gwasanaethau'r Cynulliad.

Twf

3. Mae gweddill y papur hwn yn nodi gwelliannau posibl mewn pedwar maes gweithgaredd ac mae'n dangos amcangyfrif o'r costau ychwanegol y flwyddyn pe baent yn cael eu gweithredu'n llawn:
 - cynyddu busnes y Cynulliad a gwaith rhyngwladol;
 - gwella technoleg a buddsoddi er mwyn gwneud arbedion;
 - dod yn arweinydd ym maes cydraddoldeb, cynaliadwyedd, gwasanaethau dwyieithog a chyflogwr o ddewis; a
 - buddsoddi yn ystad y Cynulliad, diogelwch a chaffael gwell.

Cynyddu busnes y Cynulliad a gwaith rhyngwladol (gwarant ychwanegol posibl £1.3m y flwyddyn pan fyddai ar waith yn llawn)

Pwyllgorau

4. Byddai'n bosibl:

- cynyddu gweithgarwch a dylanwad y pwyllgorau; cynnal pwyllgorau y tu allan i Gaerdydd ar gyfer cyfarfodydd ac ymweliadau casglu tystiolaeth; darparu rhagor o gyngor arbenigol allanol a chael y Gwasanaeth Ymchwil i ddarparu rhagor o gymorth gwirioneddol arbenigol i bwyllgorau. Byddai gan bob pwyllgor ei dîm clericio ei hun i roi cymorth iddo a'r pwyllgor hwnnw fyddai unig gyfrifoldeb y tîm clericio.

Er enghraifft, byddai'r Pwyllgor Cyllid yn cael cymorth arbenigwr cyllid cyhoeddus a fyddai'n canolbwyntio'n unig ar ddarparu data a chyngor angenrheidiol i'r Pwyllgor er mwyn dadansoddi'r gyllideb a dwyn y llywodraeth i gyfrif am ddefnyddio arian o'r Gronfa Gyfunol. Byddai'r gefnogaeth honno wedi'i chanoli ar y Pwyllgor, heb fod yn gyfrifol hefyd am fathau eraill o waith fel y maent ar hyn o bryd. Byddai modd i ni ymestyn ein cymorth i bwyllgorau fel y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Deisebau, sy'n cael cymharol ychydig o gymorth mewnol ar hyn o bryd;

- byddai gan bwyllgorau'r modd i deithio, yn genedlaethol a rhyngwladol, er mwyn casglu gwybodaeth ar gyfer eu hymchwiliadau;
- byddem yn gweithredu rhaglen o waith gweithdrefnau mwy strwythurol ar gyfer y Pwyllgor Busnes ac Aelodau'n gyffredinol; a
- byddem yn rhoi mwy o ymdrech i weithio gyda rhanddeiliaid allanol i ehangu a gwella dealltwriaeth am weithdrefnau, biliau, ymchwiliadau, deddfwriaeth ddrafft ac ymgynghoriadau perthnasol er mwyn cryfhau'r ymgysylltiad â gweithgareddau'r Cynulliad.

Deddfwriaeth

5. Byddai digon o arbenigedd gweithdrefnol ar gael yn y Swyddfa Ddeddfwriaeth i gynorthwyo'r Aelodau a phwyllgorau drwy gydol y broses ddeddfwriaethol heb fod ansawdd nac argaeledd y cymorth hwnnw'n mennu dim ar y gwaith craffu a ddarperir gan y Cynulliad.
6. Byddai cymorth ar gyfer deddfwriaeth Breifat Aelodau'n cael blaenoriaeth, yn hytrach na'i fod yn elfen sy'n ychwanegol at swyddi sy'n bodoli, sydd eisoes o dan faich gwaith, drwy greu tîm cymorth pwrpasol.

Y Gwasanaeth Ymchwil

7. Byddai arbenigedd polisi dilys yn cael ei recriwtio er mwyn cryfhau'r gwasanaeth ymchwil mewn sawl maes – ym maes cyllid cyhoeddus ac ystadegau, polisi iechyd a pholisi tai fel y rhai mwyaf brys.
8. Y mae enghreifftiau o'r math o waith y byddem yn ei wneud heddiw gyda rhagor o adnoddau yn cynnwys rhagor o ymchwil trylwyr a rhagweithiol i:
 - ddeddfwriaeth berthnasol yr UE/DU;
 - cynigion cydsyniad deddfwriaethol (yn debygol o gynyddu'n sylweddol o ran nifer o ganlyniad i'r refferendwm);
 - dadansoddiad ac asesiad ar ôl deddfu;
 - gwaith cyrff annatganoledig sy'n berthnasol i Gymru;
 - modelau ariannu gwahanol ar gyfer datganoli; ac
 - ariannu seilwaith yng nghyd-destun lleihau cyllideb gyfalaf.

Gwasanaethau Cyfreithiol

9. Darperir cymorth gan y gwasanaeth cyfreithiol i ochr fusnes y Cynulliad (deddfwriaeth, craffu ac ymchwil), i'r ochr weithredol (staff, adeiladau a chyfleusterau) ac mewn cysylltiad â gweithgareddau corfforaethol (rhyddid gwybodaeth, gwarchod data ac ati.)
10. Mae gwasanaethau cyfreithiol ym mhob un o'r meysydd hyn yn cael eu darparu yn ôl y galw. Bydd y galw hwnnw'n cynyddu. Mae tri maes yn benodol yn debygol o dyfu'n sylweddol. Bydd swm y ddeddfwriaeth (yn cynnwys y ddeddfwriaeth a gaiff ei hyrwyddo gan Aelodau unigol a chan bwyllgorau) yn cynyddu. Mae'n debygol y bydd y Cynulliad yn ymgysylltu'n agosach ynghylch materion deddfwriaeth Ewropeaidd mewn ymateb i bwysigrwydd cynyddol yr egwyddor o sybsidiaredd. Bydd angen rhagor o gymorth ar weithgareddau caffael y Comisiwn fel y daw cyfraith caffael gyhoeddus yn fwy cymhleth a chyfreithgar.
11. Byddai angen cynyddu maint y gwasanaeth cyfreithiol ychydig er mwyn ateb y galw cynyddol hwn. Byddai angen oddeutu dau gyfreithiwr ychwanegol, ynghyd â'r cyfleuster i ddefnyddio sgiliau drafftio deddfwriaethol allanol i ddiwallu'r galw'n llwyr (sy'n fras yn gynydd o oddeutu 25 y cant yng nghyllideb bresennol y gwasanaeth cyfreithiol).

Gwaith rhyngwladol

12. Byddai adnoddau ychwanegol yn galluogi'r Cynulliad Cenedlaethol i gyflawni ei amcanion strategol o gael a rhoi gwybodaeth a dealltwriaeth well o arferion seneddol rhyngwladol da. Gellid cyflawni hyn drwy gynorthwyo datblygiad democratiaethau sy'n tyfu mewn rhannau eraill o'r byd, ymweld â seneddau rhyngwladol pan fyddwn yn ystyried ein gwaith yn deddfu ac yn dwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif. Byddai cyfleoedd i'r Cynulliad groesawu cynadleddau rhyngwladol gyda siaradwyr nodedig er mwyn arddangos gwaith y Cynulliad lle y mae'n gosod patrwm ar y llwyfan rhyngwladol ee dinasyddion yn cymryd rhan; e-ddemocratiaeth; craffu'n effeithiol ar y Llywodraeth; a democratiaeth gynaliadwy a thryloyw.

Gwella technoleg a buddsoddi er mwyn arbed (gwariant ychwanegol posibl o £1.0m y flwyddyn pan fyddai ar waith yn llawn)

Technoleg

13. Rydym wedi creu llwyfan annibynnol i ni ein hunain a thros y tair blynedd nesaf, byddai modd i ni drawsnewid y modd rydym yn darparu gwasanaethau TGCh, gyda rhagor o hyblygrwydd a rheolaeth, gan symud oddi wrth ddarparwr gwasanaethau TGCh mawr efallai, tuag at ddull mwy modwlar. Eto, gallai hyn roi cyfleoedd i fusnesau llai a mwy lleol. Fodd bynnag, byddai angen i ni brynu neu ddatblygu mwy o sgiliau'n fewnol a gallai agweddau ar y fath ddull fod yn fwy drud na'r gwasanaeth cyfredol, nad yw wedi'i deilwra'n benodol.

Buddsoddi er mwyn arbed

14. Mae meysydd lle y gallem weithio'n fwy doeth i sicrhau arbedion, gan symleiddio prosesau, defnyddio systemau i gymryd lle gweithgaredd dynol, cynyddu ein gallu i reoli newid ac ychwanegu gwerth at weithgarwch gweithredol. Byddai modd i un system integredig gymryd lle ein systemau ar wahân presennol ar gyfer Adnoddau Dynol a'r Gyflogres, gan leihau gweithgaredd trafodion a lleihau costau gorbenion.

Bod ar flaen y gad ym meysydd cydraddoldeb, cynaliadwyedd, gwasanaethau dwyieithog ac fel cyflogwr o ddewis (gwariant ychwanegol posibl o £1.0m y flwyddyn pan fyddai ar waith yn llawn)

Cynaliadwyedd

15. Byddwn yn gosod targed i ni ein hunain i leihau allyriadau carbon yr ystad o 40 y cant erbyn 2015. Rydym wedi gwneud cynnydd rhagorol hyd yma drwy gamau cymharol rwydd, ond bydd angen i ni fuddsoddi i gynnal y gwaith hwn. Byddai buddsoddi rhagor yn galluogi'r Cynulliad i fod ar flaen y gad yn y maes hwn, i ddarparu ein rhaglen yn gynt, a rheoli ein costau ynni dros amser (neu fel arall mae costau ynni yn debygol o godi yn y dyfodol).

Gwasanaethau Dwyieithog

16. Pe bai mwy o arian yn cael ei roi i ddarparu ein Cynllun Ieithoedd Swyddogol arfaethedig byddai modd darparu gwasanaethau gwell yn gynt ac o bosibl gyda rhagor o ddylanwad.

Cydraddoldebau

17. Gallem anelu at hygyrchedd i'r ystad a deunydd cyfathrebu i fod y gorau posibl, a darparu mwy o gyfleoedd i fwy o bobl gael eu cyflogi yma, efallai drwy gefnogi prentisiaethau strwythuredig neu raglenni profiad gwaith. Hefyd byddai modd i ni ddarparu rhaglen newydd i ehangu ymgysylltiad y cyhoedd â gwleidyddiaeth a democratiaeth.

Cyflogwr o ddewis

18. Rydym yn darparu cyfleusterau a chyfleoedd da i bawb, fel y gwelir drwy ein statws Buddsoddwr mewn Pobl Gradd Aur, ond mae ffyrdd y gallem wella. Gallem ymestyn ein cyfleusterau hyfforddi a datblygu ymhellach, gan gynnig mwy i gynorthwyo staff a chontractwyr, i hyrwyddo'r Cynulliad fel lle da i weithio a chynnig mwy o gyfleoedd cyflogaeth ar gyfer grwpiau dan anfantais.

19. Byddai staff yn ymgymryd â'r hyfforddiant y mae ei angen arnynt er mwyn gwella yn eu rolau. Er bod symiau digonol ar gael o hyd i hyfforddi a datblygu staff, rydym wedi torri'n ôl ac nid oes modd i ni elwa o lawer o gyfleoedd datblygu a fyddai'n ein helpu i gynyddu galluoedd ein staff.

20. Ar hyn o bryd, nid oes darpariaeth am godiad cyflog ar gyfer staff y Cynulliad yng nghyllidebau'r blynyddoedd nesaf. Mae codiad cyflog o 1 y cant yn costio oddeutu £150,000.

Buddsoddi yn ystad y Cynulliad, diogelwch a gwell dulliau caffael (gwariant ychwanegol posibl o £1.0m y flwyddyn pan fyddai ar waith yn llawn)

Diogelwch

21. Mae cynlluniau presennol yn cynnwys arbedion targed o £150,000 ar y cytundeb gwasanaeth gyda Heddlu De Cymru. Byddai modd atal y toriadau hyn, er y byddem yn parhau i geisio gwerth am arian o hwn a'n holl wasanaethau a gontractiwyd. Hefyd byddai modd i ni gynyddu nifer a hyblygrwydd ein swyddogion diogelwch er mwyn sicrhau ein bod yn ddibynadwy o ran amseroedd agor adeiladau a rhoi mwy o amser i ddatblygiad personol unigolion.

Ystad y Cynulliad

22. Byddai modd defnyddio'n hadeiladau nodedig yn ehangach o wneud addasiadau, i gynhyrchu rhagor o incwm. Er enghraifft, byddai uwchraddio cegin y Pierhead yn hwyluso defnyddio'r ganolfan ar gyfer swyddogaethau mwy masnachol ar adegau pan na fydd y Cynulliad angen defnyddio'r cyfleusterau.

Caffael a rheoli contractau

23. Rydym yn buddsoddi rhagor mewn caffael er mwyn sicrhau bod ein dulliau llywodraethu'n gryf yn y maes hwn, ond gellid gwella ein perfformiad ymhellach drwy gynyddu sgiliau a defnyddio mwy o adnoddau yn y maes. Gallem fod yn fwy creadigol ynglŷn â chyflwyno cyfleoedd i gontractio gyda'r Cynulliad, drwy sicrhau mwy o ddulliau cynaliadwyedd, amrywiaeth a chynhyrchu lleol, gan helpu i ehangu lle yn y farchnad pan fo'n bosibl.